

Anlægsarbejderne

Før vandet fik lov at stige i den nye sø, er der udført forskellige anlægsarbejder: Krat og plantager er fældet, en enkelt ejendom, Bøllingsøgård, revet ned, og dæmninger langs de gamle afvandingskanaler jævnet. Enkelte øer er anlagt af hensyn til fuglelivet, og bl.a. Klosterlundbopladsen er sikret mod bølgepåvirkning. Langs Kragelundvej er der bygget en ny dæmning med gang- og cykelsti, som er søens grænse mod vest. Her er etableret et stemmeværk, hvor søens vandstand kan styres, samt et stryg, der gør det muligt for fisk at komme op i søen fra Skygge Å. Endelig er der udført omfattende arkæologiske undersøgelser.

Fugle og fisk

Den store søflade omgivet af rørskov, enge og overdrev byder på nye levesteder for en lang række dyr og planter. På søen kan der efter årstiden ses flere arter lappedykkere, svaner, gæs, ænder og vandhøns samt forskellige slags vadefugle, mens de omgivende arealer vil være tilholdssted for mange slags småfugle og rovfugle. Der vil ikke blive sat fisk ud i den nye sø. Dels var der fisk i de gamle kanaler, dels kan fisk gå op i søen gennem afløbsstryget. Efter få år vil vandkvaliteten formentlig være ganske god med gedde, aborre, skalle, brasen og ål,

Naturpleje

Skov- og Naturstyrelsen har erhvervet næsten hele det fredede areal øst for Kragelundvej, mens de fleste arealer i dalen omkring Skygge Å vest for Kragelundvej fortsat er i privateje, men underlagt bestemmelser, der muliggør naturpleje og offentlig adgang ad de anlagte stier. Naturkvaliteterne på søens omgivelser vil fremover være afhængig af naturpleje i form af græsning eller høslæt. Hvis arealerne får lov at passe sig selv, vil de gro til i skov og krat.

Friluftsliv

Fredningen af Bølling Sø har også til formål at give publikum adgang til de fredede arealer. Der er afmærket en natursti på 12 km rundt om søen. Der er etableret opholdsarealer med borde og bænke ved de anlagte p-pladser. Et par gamle jagthytter kan bruges som madpakkehuse. Ved p-pladsen syd for Dværgebakke nær Kragelundvej findes der toilet og informationspavillon, borde, bænke, bål- og grillsteder samt en teltplads. Ved Hærvejsruten nordøst om søen er der mulighed for primitiv overnatning.

Velkommen til Bølling Sø

Her har Skov- og Naturstyrelsen etableret en sø på ca. 360 ha omgivet af ca. 475 ha marker, enge, overdrev og krat. Disse arealer er fredet for at skabe et smukt og varieret landskab til gavn for både menneske og natur. Den nye sø er etableret i en stor lavning i landskabet, hvor resterne af den oprindelige Bølling Sø lå, indtil den blev afvandet i 1870-erne.

Vil de vide mere om området, er de velkommen til at kontakte Feldborg Statsskovdistrikt. Adressen er:
Feldborg Statsskovdistrikt, Bjørnkærvej 18, 7540 Haderup.
Telefon 97 45 41 88, e-mail: feldborg@sns.dk

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

- forvalter statsjede skove og andre naturområder i hele landet
- tager ved driften hensyn til befolkningens friluftsliv, produktion af træ og beskyttelse af natur- og kulturværdier

Bølling Sø

– hvor fortid og nutid mødes

Fortidens Bølling Sø

Bølling Sø blev dannet ved slutningen af sidste istid for godt 12000 år siden. I løbet af stenalderen blev søen mindre. Sumpplanter bredte sig ud i søen, og der dannedes en højmose. I bondestenalderen for 6000 år siden var den vestligste del af søen groet til, så der kun var en mindre sø mod nord i den midterste del af lavningen opstemmet af højmosen og med afløb mod vest. Denne størrelse på ca. 140 ha blev holdt frem til 1870-erne, da den blev afvandet.

Tollundmanden og andre fund

Bølling Sø var formentlig rig på fisk og vildt, for i jægerstenalderen var der adskillige bopladser i området. I 1936 udgravede Nationalmuseet Klosterlundbopladsen, som dengang var Danmarks ældste - godt 9000 år gammel. Herning Museums arkæologiske undersøgelser efter 1990 har dog vist, at rensdyrjægere allerede havde været i området godt 2000 år tidligere - lige efter at istiden sluttede. Der er i området gjort mange spændende fund bl.a. i forbindelse med tørvegravning. De mest kendte er de to moselig, Ellingspigen og Tollundmanden samt to små ravfigurer, der forestiller dyr (se tegning ved kort). Der er desuden fundet en 400m lang trædestensrække, mange bopladser med flint, jagtstationer, offeranlæg, brorester, flere lerkar, fiskelystre, en fiskeruse, en vognstang, stammebåde samt en del skeletter og geværer fra kronhjort.

Bølling Sø forsvinder

Bølling Sø blev afvandet i 1870-erne for at anvende søbunden til høslæt og den omgivende højmoses indtil 6 m tykke tørvelag til brændsel. Der opstod en omfattende tørveindustri, som havde størst betydning under verdenskrigene. Der er kendskab til omkring 50 tørveværker ved søen, og der findes stadig mange spor af disse. Den sidste fabrik ved Klosterlund lukkede i 1970. Da tørvelaget var gravet væk, forsøgte man at anvende arealerne til landbrug, især græsning. Dræningen var dog ikke effektiv, og i 1940-erne drænede man dybere, fordi jorden havde sat sig.

Den nye Bølling Sø

Skov- og Naturstyrelsen rejste i 1994 i samarbejde med Ringkjøbing og Århus Amter fredningssag for ca. 800 ha omfattende den tidligere Bølling Sø og omgivende arealer. Da de fleste tørvelag var gravet væk, var det ikke længere muligt at genskabe en sø, svarende til den oprindelige. Fredningskendelsen banede derfor vej for et naturgenopretningsprojekt med en sø på op til ca. 360 ha.

